

Çok Faktörlü Liderlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çok Faktörlü Liderlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19266>

Özet

Çok Faktörlü Liderlik Ölçeği (ÇFLÖ) adaptasyonu, Ümit Ercan tarafından 2010 yılında tamamlanan bir **Yüksek Lisans tezi** kapsamında Türkçeye uyarlanmış bir ölçektir. Bu ölçek, orijinali **Bernard Bass** ve Bruce Avolio tarafından geliştirilen Çok Faktörlü Liderlik Anketi (Multifactor Leadership Questionnaire - MLQ) modeline dayanmaktadır. Ölçeğin temel amacı, liderlerin sergilediği farklı **liderlik** davranışları, özellikle de **dönüştürücü liderlik** ve işlemsel liderlik boyutları kültürel değerler bağlamında incelemektir. Bu uyarlama çalışması, Türk ve ABD yöneticileri arasındaki liderlik süreçlerinin karşılaştırmalı analizine olanak sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Liderlik, Dönüştürücü Liderlik, İşlemsel Liderlik, Çok Faktörlü Liderlik Ölçeği, MLQ, Kültürel Değerler, Yönetici, Kara Harp Okulu.

Yazarlar

Adaptasyonu Yapan Yazar: Ümit Ercan. Orijinal Ölçek Yazarları: Bernard M. Bass ve Bruce J. Avolio.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, tam kapsamlı liderlik modelini (Full Range Leadership Model) oluşturan farklı **liderlik** stillerini (dönüştürücü, işlemsel ve serbest bırakıcı) ölçmektir. Adaptasyon çalışması, özellikle **liderlik** davranışlarının kültürel değer yönelimleri ile ilişkisini araştırmak üzere tasarlanmıştır. Ercan'ın çalışmasında, Türk ve ABD yöneticilerinin kültürel değerleri ile liderlik süreçlerine etkileri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Ölçek, yöneticilerin çalışmaları motive etme, vizyon oluşturma ve performansları etkileme biçimlerini nicel olarak değerlendirmeye yardımcı olur.

Ölçek, liderlik etkinliğini ve lider-takipçi ilişkilerinin kalitesini değerlendiren çok boyutlu bir araç olarak hizmet vermektedir. Uyarlama süreci, ölçeğin Türkiye bağlamında geçerli ve güvenilir sonuçlar üretmesini sağlamayı hedeflemiştir.

Yapı

Çok Faktörlü Liderlik Ölçeği, Bass ve Avolio'nun **Dönüştürücü Liderlik** kuramına dayanmaktadır ve genellikle üç ana liderlik tarzını ölçer:

Dönüştürücü Liderlik (Transformational Leadership): Liderin takipçilerini beklentilerin ötesine geçmeye motive ettiği ve onları daha yüksek ahlaki standartlara yönlendirdiği boyutları içerir. Bu

boyutlar genellikle ?dealize Edilmi? Etki, ?lham Verici Motivasyon, Entelektüel Uyar?m ve Bireyselle?tirilmi? Dikkat alt faktörlerinden olu?ur. Dönü?ümcü Liderlik, ölçe?in en kritik bile?enidir.

??lemsel Liderlik (Transactional Leadership): Takipçilerin görevleri tamamlamas? kar??i???nda ödüllendirilmesi veya cezaland?r?lmas? esas?na dayanan liderlik tarz?d?r. ?arta Ba?l? Ödüllendirme ve ?stisnalarla Yönetim (Aktif ve Pasif) alt faktörlerini kapsar.

Serbest B?rak?c? Liderlik (Laissez-Faire Leadership): Liderin sorumluluktan kaç?nd???, karar vermeyi erteledi?i ve müdahale etmedi?i en pasif liderlik tarz?n? temsil eder.

Geçerlik

Bu akademik kay?t giri?inde, ölçe?in adaptasyonuna dair spesifik geçerlik istatistikleri (örne?in, yap? geçerli?i, ölçüt geçerli?i) sunulmam??t?r. Ancak, bir ölçe?in uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü koruyup korumad??n? belirlemek için kapsamlı geçerlik çal??malar?n?n yap?lmas? beklenir. Bu veriler muhtemelen Ercan (2010) taraf?ndan haz?rlanan **Yüksek Lisans tezi** içerisinde detaylı olarak yer almaktadır.

Özellikle çok faktörlü bir ölçek söz konusu oldu?unda, tercüme ve kültürel adaptasyonun, ölçülmek istenen psikolojik yap?y? (construct) farklı bir kültürde do?ru temsil etti?inden emin olmak için dilsel ve kültürel e?de?erlik çal??malar?na dikkat edilmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik bilgileri bu kaynakta belirtilmemi?tir. Bir psikometrik arac?n güvenilirli?i, aynı ko?ullar altında tutarlı sonuçlar üretme yetene?i ile ölçülür. Adaptasyon tezinde, iç tutarlılık katsayılar?, özellikle **Cronbach Alfa** de?erleri, ölçe?in alt faktörlerinin her biri için hesaplanm?? olmalıdır. Orijinal Çok Faktörlü Liderlik Ölçeği genellikle yüksek güvenilirlik düzeyleri sergilemektedir ve bu durum, uyarlanan Türkçe versiyon için de do?rulanmalıdır.

Faktör Analizi

Çok Faktörlü Liderlik Ölçeği'nin (MLQ) Türkçe adaptasyonunda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de sürdürülüp sürdürülmedi?ini kontrol etmek amacıyla faktör analizi (genellikle Do?rulamalı Faktör Analizi - DFA) uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in teorik olarak belirlenmi? alt boyutlar?n?n (örne?in, **Dönü?ümcü Liderlik** boyutlar?) ampirik verilerle ne ölçüde uyumlu oldu?unu gösterir. Faktör analizi sonuçlar?, Ercan'ın tezinde ölçe?in yap?sal geçerli?inin kanıtlanması?nda merkezi bir rol oynam??t?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Orijinal MLQ formatı genellikle 5'li Likert tipi derecelendirme kullanır. Derecelendirme bilgisi bu girişte '-' olarak belirtilmiştir olsa da, büyük olasılıkla "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a uzanan bir ölçek kullanılmaktadır.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yöneticiler (Managers)

Age Group: Yetkinler (Adults)

Population Details: Kara Harp Okulu Komutanlığı'na bağlı Türk yöneticiler ve karşılaştırma amacıyla ABD yöneticileri.

Test Methodology: Anket yöntemiyle toplanan öz bildirim veya 360 derece geri bildirim mekanizması (liderin kendini değerlendirme ve takipçilerin lideri değerlendirme).

Anahtar Kelimeler

Liderlik Davranışları, Dönüşümcü Liderlik, Simbolik Liderlik, Liderlik Stilleri, Kültürel Karşılaştırma, Cronbach Alfa, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor.

Affiliation Email addresses: ercanumit@yahoo.com (Adaptasyonu yapan yazarın iletişim adresi).

Correspondence Address: Ercan, Ü. (2010) tez çalışması kapsamında Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin adaptasyon çalışması 2010 yılında tamamlanmıştır. Orijinal Çok Faktörlü Liderlik Ölçeği (MLQ) ticari bir araç olup, kullanımı genellikle ücretlidir ve telif haklarına tabidir. Ancak bu adaptasyon, akademik bir **Yüksek Lisans tezi** kapsamında yapıldığı için, kullanımı için izinleri tezin yayınlandığı kurum (YÖK Ulusal Tez Merkezi) ve yazarın kendisi tarafından belirlenir.

Bu çalışmanın orijinal PDF dosyası, aşağıdaki adresten indirilebilir: [cok-faktorlu-liderlik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Ercan, Ü. (2010). *Liderlerin kültürel değer yönelimleri ve değerlerin liderlik sürecine etkileri: Türk ve ABD yöneticileri üzerine karşılaştırmalı bir araştırma (Yüksek Lisans tezi)*. Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi'ndeki bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Çok Faktörlü Liderlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Bu nedenle maddeler buraya eklenmemiştir. Maddelerin tamamına Ercan (2010) tarafından hazırlanan **Yüksek Lisans tezi** üzerinden ulaşılabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM